

ZÁŘÍ

O škole, vzdělání a kolečkách v hlavě

Víte, jak se u nás pozná září?

Když se někde na louce nebo v lese zaposloucháte a zastavíte, zjistíte, že vítr změnil tóninu a vzduch vůně.

Víte, jak se u nás doma pozná začátek školního roku?

Jdu si koupit nové fixy a pod hromadou prázdninových lehkomyšlností pracně hledám Studijní průkaz. Bude se mi brzy hodit.

Byla jsem malá nazrlá holka s velikánskýma, trochu rozběhlýma očima. Babička mi ušila modré šaty s námořnickým límcem, rodiče mi koupili tašku na záda a šla jsem si sednout. Tedy do své první školní lavice ve své první škole a přirozeně že v první třídě. Mnohem později jsem se dozvěděla, že tak přirozené to zase nebylo a že mé místo v první lavici u okna bylo nutno dost tvrdě vybojovat. Nebylo tehdy zvykem, že by slabozraké děti navštěvovaly docela obyčejnou školu s těmi silnozrakými. A tak jsem si toho ani moc nevážila. Ve svaté nevědomosti jsem na školu zehrala stejně jako moji spolužáci.

Ve finále mé docházky do základní školy se můj otec dostavil na schůzku s jejím ředitelem. Zcela jsem totiž zklamala představy rodičů i učitelů. V rozporu s heslem - Co slepec, to muzikant - jsem nehodlala uspět na žádném světovém, ba ani provinčním hudebním pódiu. „Sluch má, to jo“, pravila babička, „muzikantský geny jí taky nechybí. To, co nemá, je sicflajš!“. A tak jsem se vůbec k ničemu nehodila. Místo abych dělala hudební klasiky, poflakovala jsem se s pražskými hipiky šedesátých let, z hudby mě zajímali Beatles a Miky Volek, ke studiu jsem se stavěla s nezájmem a manuálně jsem byla schopná používat nejvyšší utěrku, jako jediný pracovní nástroj, kterým jsem neohrožovala sebe ani okolí.

„Tak ji dáme na gymnázium!“ zajásali UNISONO nad společným nápadem můj otec a soudruh řídící. Tehdy pro mne začalo to, čemu se říká Vzdělání.

Uplynula velká spousta let. Čím jsem kdysi nejvíc opovrhovala, z čeho jsem mívala mindráky a stresy, to se postupně stalo nezbytnou součástí mého života. Nechci vypadat nijak mimořádně. Tohle píšu proto, že všichni, kdo jsme v mládí překonali nějaký blok týkající se důmyslného teroru zvaného Škola, jsme tak nějak zařaditelnější, máme dostatek zájmů a aktivit proti nudě a bezvýchodnosti, neděláme tolik hrubých chyb v dopisech, a hlavně si máme s kým a o čem psát. Nebo i povídat.

Slyšela jsem, že zrakově postižený člověk absolvoval Rozhlasovou univerzitu. Byl starší než já. Proč to asi dělal? Na čem mu záleželo? Copak neměl svůj důchod jistý?

Také jsem se dozvěděla o šedesátileté uchazečce o studium medicíny. Nejdříve nemohla studovat kvůli válce, potom kvůli Vítěznému únoru. Počkala si. Doktorát všeobecného lékařství jí byl udělen k 65. narozeninám. K čemu jí to je? Víím i o dalších lidech, kterým předchází režim zabránit dosáhnout vzdělání, ačkoliv jim bylo silným motivem pro budoucí uplatnění. Mnozí z nich to dohánějí v letech, kdy už třeba mají vnoučata.

Vím i o těch, kteří by kvůli své zrakové vadě nikdy nemohli studovat vysokou, kdyby jim někdo, kdo si vzdělání

hodně považoval, nepomohl. Ten osvětlený člověk již nežije, ale zbyl po něm Fond studijní literatury na audiokazetách a spousta zrakově postižených absolventů, kteří na něho dodnes vzpomínají s vděčností a zadostiučiněním. To bylo v době, kdy osobní počítače ještě nesloužily obyčejným lidem, v nejlepším případě vybraným bankám nebo vojenským institucím.

Naštvalo mě, když jsem nedávno slyšela dva nevidomé muže, kteří velmi posměšně hovořili o nějakých kurzech cizího jazyka. Že prý jim stačí zajít na pivo a občas nějaká ta dámská společnost. Nic proti jejich způsobu trávení volného času nemám. Ale proč znevažovat něco, co by jim umožnilo vidět svým vnitřním zrakem kousíček dál? Aspoň na špičku neviditelného nosu?

Svého času jsem pomáhala seniorům v jednom zařízení tím, že jsem s nimi trénovala paměť. Jejich paměť, abyste rozuměli. A pak mě napadla taková myšlenka: Kdo bude trénovat MOU stařeckou paměť? Přece nebudu chodit sama k sobě na tréninkové lekce?

A tak jsem se přihlásila do školy. Na nic ji nepotřebuji, svou seberealizaci mám již déleodbě vyřešenou. Ale je tam dobrá parta a spousta zajímavého materiálu pro výživu duše. Takže sledování rodinných seriálů a bleskových drbů ještě na nějaký čas odložím. Kdybych snad zmeškala - nevadí. Na poslední cestu to potřebovat nebudu.

Přeji vám, abyste si užili tento čas s někým, kdo se chystá do školy a těší se. Možná na vás kousek toho těšení přeskočí a vy začnete přemýšlet, jestli se nepřihlásit třeba na kurz svahilštiny pro každého. Anebo do šachového kroužku. Anebo na školu, která vám před rokem připadala tak odporná. A ať se vám kolečka v hlavě točí zvesela a ještě hodně dlouho.

Delicie Nerková